

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Vtrum matrimonia infidelium fiant Sacramenta quando
baptizantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

sequeretur Matrimonium ne sacramentale quidem esse, sed esse rem omnino profanam: nam ne pro sacramentalibus quidem pecunia dari potest; vt pro benedictione calicis, aquæ, nuptiarum, & similia. Ad Confirmationem: Respondeo Magistrum ibi passim reijci, vt notatur in margine ibidem. D. Thomas tamen in expositione literæ Magistri conatur illum commodè interpretari, scilicet, Magistrum intelligendum esse de fine principali.

DVBIVM II.

Virum Matrimonium ante Christi aduentum, vel etiam modò, inter Infideles contractum, sit Sacramentum?

30
Quidam
aliter
matrimo-
nium lu-
daeorum
ante Chri-
stum fuisse
sacramen-
tum.

Quidam existimant apud Iudæos Matrimonium fuisse verum Sacramentum gratiam conferens; & à Christo non tam fuisse institutum in Sacramentum, quam confirmatum. Ita sentit Henricus Rex Angliæ, vel potius Rossensis in defensione assertionis septima, de Sacramentis. Alphonsus Castro verbo Nuptia, hæresi 3. Petrus Soto lectione 2. de Matrimonio, & Albertus Pigijs controuersia 10. Ex qua sententia sequitur, etiam modò inter infideles esse Sacramentum.

Negatur.

Respondeo, & Dico Primò: Certum est, Matrimonium ante Christum non fuisse Sacramentum propriè dictum, gratiam conferens. Probatur Primò: Ex Concilio Trident. sess. 24. can. 1. vbi definit sub anathemate, Matrimonium esse Sacramentum legis Euangelicæ, & esse à Christo institutum: quod stare non potest cum altera sententia. & cap. 1. Cum inquit, Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs gratia præstet, merito inter nouæ legis Sacramenta annumeratur: vnde apertè sequitur vetera connubia gratiam non contulisse. Idem docet Concil. Florentinum, vt mirum sit illos auctores ita sentire potuisse. Secundò: Si fuisset verum Sacramentum, debuisset esse institutum in statu innocentia, nempe quando Deus benedixit coniugio Adami & Euz. Sed hoc non rectè dicitur: nam ille status non egebat peccati remedio, cum nullum esset peccatum, nulla concupiscentia, nulla difficultas boni, nullum periculum mali. Tertio: In veteri lege concessa erat Polygamia, & repudium, quorum vtrumque pugnat cum ratione Sacramenti. Denique, accedit communis sententia Doctorum, qui docent in statu innocentia Matrimonium fuisse institutum in officium naturæ; post lapsum, institutum in remedium concupiscentia; in noua lege euectum in Sacramentum.

32
Matrimo-
nium infi-
delium non
quam fuit
sacramen-
tum.

Dico Secundò, Matrimonium infidelium nunquam fuit Sacramentum. Probatur Primò, Ex Augustino, qui multis locis docet tantummodò in Ecclesia Matrimonium habere Sacramenti sanctitatem, & idcirco in ea esse penitus insolubile. Secundò, Ex Innocentio III. Cap. Quanto, de Diuortijs, vbi dicit Matrimonia infidelium esse quidem Matrimonia legitima, sed non esse rata, quod Sacramenti firmitate careant. Vide Couarruiam in epitome 4. parte 2. cap. 1. §. vnico. nu. 4. Ratio est; quia Baptismus est ianua Sacramentorum, vt rectè Concilium Florent. Vnde quādo idem Innocentius Cap. Gaudemus, dicit Sacramentum coniugij apud fideles & infideles extare, accipit nomē Sacramenti amplè pro quouis signo facto.

Sed contrà Obijcitur Primò: Genes. 1. Deus benedixit coniugio primorum parentum: atqui hæc benedictio non hæsit in corpore, sed transijt in animam, ac proinde gratiam contulit: ergo etiā in alijs coniugijs collata semper fuit, cum hæc benedictio ad omnia coniugia pertineat. Et Confirmatur Primò; quia non solū in noua lege, sed omni tempore parentes egerunt gratia ad ritè suas proles instituendas. Confirmatur Secundò; quia statim post peccatum fuit Matrimonium institutum in remedium concupiscentia: atqui non fuisset remedium sine auxilio gratia; ergo gratiam contulit.

Respondeo, Illa benedictio præstabat tantum fecunditatem corporibus, non autem gratia: auxilium mentibus: vt expresse docet D. August. lib. 13. Confess. cap. 24. Idque probat ex eo, quod etiam piscibus & auib. Dominus benedixerit. Ad primam confirmationem: Neganda est Consequentia: nam ad multa alia ritè peragenda in veteri lege opus habebant gratia, hæc tamen non conferebatur per aliquod Sacramentum; sed impetrabatur deuotione orantis, & benè operantis. Sacerdotes enim ad ritè sacrificandum, Deumque placandum gratia egebant, quæ tamen in eorum ordinatione non dabatur: hoc enim est priuilegiū legis Euangelicæ. Ad secundam Confirmationem: Matrimonium non propriè dicitur institutum esse in remedium post lapsum, quasi Deus nouam aliquā ordinationem de hoc fecerit, sed naturaliter cessit in remediū concupiscentia: sic intellige Doctores. Cum enim actus coniugalis naturaliter esset licitus, obortà concupiscentia factū est, vt ei obedire nõ cederet homini in damnationem. Accedit, quod tum plures permissæ fuerint vxores, & libellus repudij, vt sic quoque cupiditati carnali posset mederi. In noua lege hoc remedium debebat esse perfectius, & minuere ardore concupiscentia, præsertim repudij & Polygamia iam vetitis.

Obijcitur Secundò: Apostolus ad Ephes. 5. de coniugio Adami & Euz dixit, Sacramentum hoc Magnū est: ergo erat Sacramentum. Confirmatur ex Leone episc. 92. cap. 4. vbi dicit, Societas nuptiarum ita est ab initio instituta, vt præter sexuum coniunctionem haberet in se Christi & Ecclesie Sacramentum: ergo ab initio fuit Sacramentum.

Respondeo: Apostolus loquitur de coniugio fidelium, cui applicat verba Genesios. Deinde, etsi loqueretur de omni coniugio secundum primam institutionem spectato, nihil aliud sequeretur, quā fuisse Sacramentum largo modo, sicut Manna, sicut aqua manans è petra, sicut aspectus serpentis, &c. Ad D. Leonem: Respondeo, nomen Sacramenti laxè sumi.

DVBIVM III.

Virum Matrimonia Infidelium sicut Sacramenta, quando baptizantur?

Quidam existimant fieri Sacramenta hoc ipso, quo baptisma suscipiunt, sine alio consensu vel contractu. Ita Couarru. 2. parte. cap. 1. §. vnico. vbi dicit Matrimonium infidelium non esse Sacramentum actu, sed habitum, nempe quia per baptisma fit actu Sacramentum. Probat suam sententiā ex D. Thoma dist. 39. qu. 1. art. 2. Alij volunt necessarium esse nouum contractum, & hunc fieri Sacramentum.

Respondeo:

Matrimo-
niam non
fit Sacra-
mentum
precisè
per Baptis-
mum.

Respondeo: Verius esse, neutro modo Matrimo-
nium Infidelium posse fieri Sacramentum. Non priori
modo: nam baptismus non potest efficere, vt id
quod non erat Sacramentum cum existeret, fiat Sa-
cramentum postquam desijt esse, nam ratio Sacra-
menti non potest pendere ab euentu futuro. Fie-
ri quidem potest, vt id quod præterijt, & fuit Sa-
cramentum cum existeret, incipiat habere effectum
postquam desijt, accedente aliqua noua dispositio-
ne ipsi subiecto; vt patet in baptismo sicte susce-
pto; quia effectus Sacramenti est extrinsecus Sa-
cramentum: tamen fieri nequit, vt id, quod iam
præterijt, nec erat Sacramentum cum existeret,
fiat postea Sacramentum ratione alicuius disposi-
tionis, quæ subiecto superuenit: nam ratio Sacra-
menti est intrinseca rei sensibili. Quando ergo res
desijt habere esse sensibile, non potest retinere es-
se sacramentale, multo quæ minus illud de nouo
accipere. Neque etiam secundo modo: quia ille
contractus, qui post baptismum inter illos con-
iuges initur, non est verus contractus Matrimo-
nij, sed solum rati-habitio contractus præteriti.
Ratio est; quia vir non habet corporis sui potesta-
tem, sed eam iam olim in vxorem suã transtulit;
similiter nec vxor: ergo non possunt vltro citro-
que potestatem sui corporis efficaciter transferre,
ac proinde non est contractus Matrimonij; sicut
qui aliquid donauit, vendidit, & permutauit, se-
cuta traditione, non potest illud rursus donare,
vendere, aut permutare, quia non est Dominus
illius rei. Hinc sequitur, non esse verum contra-
ctum, ac proinde nec Sacramentum: quia ratio
Sacramenti huius supponit rationem veri & effi-
cacia contractus.

Neq; per
nouum cõ-
tractum.

Obiectio.

Dices: Matrimonium infidelium per baptismum
vtriusque coniugis fit omnino insolubile, cum an-
teã causã fidei solui posset: ergo incipit esse Sa-
cramentum. Patet consequentia: quia D. Augu-
stinus passim assignat hanc causam insolubilitatis,
vt supra dictum est.

Solutio.

Respondeo: Distinguendo consequens: Si enim
per Matrimonium intelligas contractum, & velis
hunc fieri Sacramentum, neganda est consequen-
tia. hic enim transit, nec potest incipere esse Sa-
cramentum, cum non existat. Si autem loquaris
de vinculo coniugali, quod est effectus contractus
præteriti, concedo hoc vinculum quodammodo
incipere esse Sacramentum per baptismum; nam
incipit esse vinculum coniugale fidelium seu mem-
brorum Christi, & sic incipit representare vnio-
nem Christi & Ecclesiæ, ratione cuius represen-
tationis fit magis insolubile, quàm antea.

DVBIVM IV.

*Virum Matrimonium fidelis cum infideli,
cessante lege Ecclesiastica qua irritatur,
sit Sacramentum?*

33
Assertione.
gens pro-
batur.

Dominicus Soto dist. 26. qu. 2. art. 3. in fine,
putat esse Sacramentum, saltem ex parte
fidelis.

Sed verius est, neutra ex parte esse Sacramen-
tum. Ratio est, quia ad essentiam exterioris con-
tractus Matrimonij non sufficiunt signa vnus
partis consensus expressiua; sed necessariò requi-
runtur signa vtriusque partis, ex quibus signis con-
tractus exterior constat: ergo contractus non po-

test esse Sacramentum, nisi vtraque pars contrahens
sit capax Sacramenti. Quare cum infidelis non sit
capax, neutra ex parte erit Sacramentum; sicut
neutra ex parte est contractus, quando altera pars
est incapax contractus. Confirmatur: quia contra-
ctus Matrimonij est vnus Sacramentum, essentia-
liter existens in duobus, duos coniungens, & sag-
rificans: ergo vterque debet esse capax Sacramenti.

DVBIVM V.

*Virum Matrimonium, quod non est complexu
coniugali consummatum, sit
Sacramentum?*

Wicel teste Waldensi tom. 2. cap. 130. do-
cuit Matrimonium non esse firmum ante copu-
lam, & proinde ante non esse Sacramentum. Idem olim
tenuit Iulianus Pelagianus, vt patet ex Augustino
lib. 5. contra Iulianum cap. 9. Idem videtur sen-
tire Gratianus can. Institutum. & can. Hic quippe,
27. qu. 2. pro qua adfert Canonem Non est dubium,
& Canonem Cum Societas.

34
Asterisc

Wicel.

Iulianus,

Gratianus,

Negatur.

Respondeo: Certum est ad substantiam Matrimo-
nij, siue vt est contractus ciuili, siue vt est Sa-
cramentum, copulam non esse necessariam.

Probatur Primò: Quia inter Adamum & Eua fuit
verum matrimonium in Paradiso: patet Genes. 1.
& 2. vbi passim vocatur vxor, idque ante comple-
xum. Similiter inter Beatam Virginem & Iosephum;
vt patet Matth. 1. vbi ipsa dicitur coniux Iosephi,
& Iosephus eius vir. Vide D. August. lib. 5. contra
Iulianum cap. 9. vbi ex professo hunc errorem re-
futat. Probatur Secundò: Quia communis sen-
tentia Patrum est, pactione coniugali fieri matrimo-
nia, non virginitatis defloratione. Vide Am-
brosium de institutione Virginitatis cap. 6. Augustinum
lib. 1. de Nuptijs cap. 11. Chrysostomum, & alios
apud Gratianum, 27. quæst. 2. Probatur Tertiò:
Ratione. Quia matrimonium consistit in contra-
ctu quodam inter virum & feminam, quo sibi vi-
cissim faciunt corporum potestatem ad sobolem
generandam; quem contractum Christus ad Sa-
cramenti dignitatem euexit: atqui in omnibus
contractibus videmus vsu rei non pertinere ad
substantiam contractus; est enim vera emptio do-
mus & equi, etsi emptor illis nunquam vtatur:
atqui complexus maritalis est vsus rei per Matrimo-
nium in potestatem alterius translata: ergo
&c. Vnde vinculum Matrimonij est ius & potestas mo-
ralis ad complexum, & veluti habitus; ipse autem com-
plexus est vsus huius iuris & veluti operatio, seu actus
secundus. Quare sicut vsus iuris non est de ipsius
iuris substantia, & operatio non est de substantia
habitus; ita nec complexus est de substantia Matrimo-
nij. Hinc patet, quomodo hæc copula pertineat
ad Matrimonij perfectionem; scilicet, vt operatio
ad perfectionem habitus; & sicut vsus iuris ad per-
fectionem iuris; videlicet, tamquam finis ob que
principaliter Matrimonium contrahitur. Vtrum
etiam alio modo, infra dicitur.

34
Asterisc

Wicel.

Iulianus,

Gratianus,

Negatur.

Quid vin-

culum,

quidque

vsus matri-

monij.

Dices Primò: Canone Non est dubium, dicitur;
Non est dubium illam mulierem non pertinere ad Ma-
rimonium, cum qua commixtio sexus non docetur fuisse.

Respondeo: Ille Canon nusquam reperitur in
Augustino, quem Gratianus citat; sed malè vide-
tur transcriptus ex Leone epist. 92. cap. 4. vbi di-
citur, Non est dubium illam mulierem non pertinere ad
matrimo-

35

Obiectio-

nes Gracia-

ni, qui in

citationi-

bus corri-

giuntur.